

Glastuinbouw - Bedrijventerrein Poort van de Wieringermeer

Advies voor richtlijnen voor het milieueffectrapport

19 April 2005 / rapportnummer 1505-36

commissie voor de milieueffectrapportage

College van Burgemeester en wethouders van
de gemeente Wieringermeer
Postbus 1
1770 AA Wieringerwerf

uw kenmerk
GRZA/SJM

uw brief
31 januari 2005

ons kenmerk
1505-35/Pi/me

onderwerp
Advies voor richtlijnen voor het milieueffectrapport Glastuinbouw - Bedrijventerrein Poort van de Wieringermeer

doorkiesnummer
(030) 234 76 34

Utrecht,
19 april 2005

Geacht college,

Met bovengenoemde brief stelde u de Commissie voor de milieueffectrapportage (m.e.r.) in de gelegenheid een advies voor richtlijnen uit te brengen voor een milieueffectrapport (MER) ten behoeve van de besluitvorming over Glastuinbouw - Bedrijventerrein Poort van de Wieringermeer.

Overeenkomstig artikel 7.14 van de Wet milieubeheer (Wm) bied ik u hierbij het advies van de Commissie aan.

De Commissie hoopt met haar advies een constructieve bijdrage te leveren aan de totstandkoming van de richtlijnen voor het MER. Zij zal graag vernemen hoe u gebruik maakt van haar aanbevelingen. Dit houdt in dat de Commissie graag de vastgestelde richtlijnen krijgt toegestuurd.

Hoogachtend,

drs. L. van Rijn - Vellekoop
Voorzitter van de werkgroep m.e.r.
Poort van de Wieringermeer

Advies voor richtlijnen voor het milieueffectrapport
Glastuinbouw - Bedrijventerrein Poort van de
Wieringermeer

Advies op grond van artikel 7.14 van de Wet milieubeheer voor het
milieueffectrapport over de Glastuinbouw - Bedrijventerrein Poort van de
Wieringermeer,

uitgebracht aan het college van Burgemeester en wethouders van de gemeen-
te Wieringermeer door de Commissie voor de milieueffectrapportage;
namens deze

de werkgroep m.e.r.
Poort van de Wieringermeer,

de secretaris

mr. S. Pieters

de voorzitter

drs. L. van Rijn -Vellekoop

Utrecht 19 april 2005,

INHOUDSOPGAVE

1. INLEIDING	8
2. HOOFDPUNTEN VAN HET ADVIES.....	8
3. ACHTERGROND EN BESLUITVORMING.....	9
3.1 Behoefte, locatiekeuze en doelen	9
3.2 Beleidskader	9
3.3 Te nemen besluit	10
4. VOORGENOMEN ACTIVITEIT, ALTERNATIEVEN, REFERENTIE	10
4.1 Alternatievenontwikkeling en meest milieuvriendelijk alternatief ..	10
4.2 Referentie	11
5. MILIEUASPECTEN.....	11
5.1 Algemeen	11
5.2 Studiegebied	11
5.3 Natuur	12
5.4 Bodem en water.....	13
5.5 Leefmilieu, landschap, landgebruik	13
5.6 Emissies	14
5.7 Energie	14
5.8 Verkeer	15
6. OVERIGE ONDERDELEN VAN HET MER.....	15
6.1 Vergelijking van alternatieven.....	15
6.2 Leemten in informatie.....	15
6.3 Evaluatieprogramma	15
6.4 Vorm en presentatie	16
6.5 Samenvatting van het MER	16

BIJLAGEN

1. Brief van het bevoegd gezag d.d. 31 januari 2005 waarin de Commissie in de gelegenheid wordt gesteld om advies uit te brengen
2. Kennisgeving in de Wieringermeerbode d.d. 4 februari 2005
3. Projectgegevens
4. Lijst van inspraakreacties en adviezen

1. INLEIDING

Samenwerking Grontmij en B&G BV heeft het voornemen een glastuinbouwgebied – de Poort van de Wieringermeer - met een omvang van 460 hectare, alsmede een agribusiness bedrijventerrein van 60 ha te ontwikkelen, in het zuidoostelijk deel van de Wieringermeerpolder. Het totale plangebied is circa 520 ha.

Bij brief van 31 januari 2005 is de Commissie voor de milieueffectrapportage (m.e.r.) in de gelegenheid gesteld om advies uit te brengen over de richtlijnen voor het milieueffectrapport (MER)¹. De m.e.r.-procedure ging van start met de kennisgeving van de startnotitie in de Wieringermeerbode van 4 februari 2005².

Dit advies is opgesteld door een werkgroep van de Commissie voor de m.e.r. – verder aangeduid als ‘de Commissie’³. Het bedoelt aan te geven welke informatie het MER moet bieden om het milieubelang volwaardig in de besluitvorming mee te wegen.

Via de gemeente Wieringermeer heeft de Commissie kennis genomen van de inspraakreacties en adviezen⁴. De meeste reacties hebben betrekking op de mogelijke hinder (licht, geluid, zicht en verkeer). De Commissie verwijst selectief naar reacties, namelijk als deze specifieke, gerichte, aanvullende punten naar voren brengen.

2. HOOFDPUNTEN VAN HET ADVIES

De volgende punten bevatten de essentiële informatie die in het milieueffectrapport dient te worden opgenomen. Dat wil zeggen dat het MER onvoldoende basis biedt voor het meewegen van het milieubelang in de besluitvorming, als de volgende informatie ontbreekt:

1. Een beschrijving van het watersysteem, van de geologische opbouw van de ondergrond en van de effecten op het watersysteem (infiltratie, verzilting, waterkwaliteit, grondwaterstand en dergelijke).
2. Een meest milieuvriendelijk alternatief (MMA) met volledige of zeer sterke beperking van de lichthinder, met daarnaast maatregelen gericht op een duurzame energiehuishouding en duurzaam waterbeheer en een logische fasering. De milieugevolgen van het MMA moeten ten aanzien van lichte- en geluidhinder, landschap & cultuurhistorische effecten, verkeer, energie en water nauwkeurig in beeld gebracht worden.
3. In geval er niet gekozen wordt voor het meest milieuvriendelijk alternatief, is het van groot belang om in het MER aan te geven wat de milieugevolgen zullen zijn van de terugvaloptie(s).
4. Een zelfstandig leesbare samenvatting waarin minimaal de hoofdpunten zijn opgenomen, die duidelijk is voor burgers en geschikt is voor de bestuurlijke besluitvorming.

---

¹ Zie bijlage 1.

² Zie bijlage 2.

³ Zie voor de samenstelling bijlage 3.

⁴ Zie bijlage 4.

3. ACHTERGROND EN BESLUITVORMING

3.1 Behoeftte, locatiekeuze en doelen

In het MER moet worden aangegeven waarop de behoefte aan de ruimte die de Poort van Wieringermeer biedt, is gebaseerd. Dit geldt zowel voor het glastuinbouwdeel als voor het bedrijventerrein. Onderbouwd moet worden waarop de omvang van beide ontwikkelingen is gebaseerd. Daarbij moet ook de ontwikkeling van Het Grootslag worden beschouwd. De provincie heeft de ontwikkeling van de Poort van Wieringermeer gekoppeld aan de ontwikkeling van Het Grootslag. Met name voor het bedrijventerrein van 60 ha. moet duidelijk worden gemaakt dat alleen agribusiness bedrijven en daaraan gerelateerde logistieke bedrijvigheid zich op dit terrein kunnen vestigen. Duidelijk moet worden gemaakt hoe dit in het bestemmingsplan zal worden geregeld.

De provincie Noord-Holland en de gemeente Wieringermeer willen op deze locatie een glastuinbouwgebied ontwikkelen. De gekozen locatie valt niet onder de tien locaties van de herstructurering glastuinbouw. Wat is het nut en de noodzaak van dit initiatief, afgezet tegen het landelijk beleid ten aanzien van glastuinbouw?

In het MER moet de locatiekeuze en ook de behoefte nader onderbouwd worden. Tevens dient aangegeven te worden of en zo ja welke milieuargumenten bij de locatiekeuze een rol hebben gespeeld, alsmede of ook andere locaties in beeld zijn geweest en waarom die eventueel zijn afgefallen.

Beschrijf de doelen van zowel de initiatiefnemer als van de gemeente Wieringermeer. In het MER dient de uitkomst van de Nota van Uitgangspunten opgenomen te worden. Aan de hand van die uitkomst kan dan de nadere uitwerking van dit initiatief inclusief het MER plaatsvinden.

3.2 Beleidskader

In het MER dient te worden aangegeven welke beleidskaders gelden voor het voornemen.

Aangeraden wordt om ook in te gaan op andere beoogde projecten in het studiegebied die in combinatie met het voornemen tot cumulatieve effecten kunnen leiden.

Natuurbeschermingswetgeving

Het MER dient aan te geven in welke mate er sprake zal zijn van verstoring van beschermde soorten. Op basis van die inventarisatie zal er een ontheffing op grond van de Flora- en faunawet moeten worden aangevraagd⁵. De informatie die voor de ontheffing nodig is, kan - maar hoeft niet - onderdeel zijn van het MER.

Op basis van externe werking kan er sprake zijn van gevolgen voor de nabij gelegen Vogelrichtlijngebieden IJsselmeer en misschien ook Waddenzee. In het MER dient aangegeven te worden of er sprake kan zijn van significante gevolgen, en zo nee, waarom niet. Indien dat wel het geval is, verdient het aanbeveling om de passende beoordeling in het MER op te nemen.

---

⁵ Overigens dient deze ontheffing te worden aangevraagd bij de Europese Commissie, indien sprake is van verstoring van prioritaire soorten van de Habitatrictlijn.

Verdrag van Malta

In het MER moeten ook de archeologische aspecten goed in beeld gebracht worden, uitgaande van de verplichtingen die voortvloeien uit het Verdrag van Malta.

3.3 Te nemen besluit

In de startnotitie staat dat het MER wordt opgesteld voor het besluit over het bestemmingsplan. Daarbij dienen mogelijk bestemmingsplanvoorschriften te worden 'doorvertaald' in de milieuvergunningen voor de te vestigen bedrijven⁶.

4. VOORGENOMEN ACTIVITEIT, ALTERNATIEVEN, REFERENTIE

4.1 Alternatievenontwikkeling en meest milieuvriendelijk alternatief

Neem alleen ontwerpen in het MER op die realistisch verband houden met de te verwachten grootschalige bedrijfsvoering en de daarbij door de initiatiefnemer gewenste flexibele realisering zowel voor het glastuinbouwgebied als voor het bedrijventerrein.

In het MER dient inzicht gegeven te worden in de voorgenomen fasering en op welke wijze er flexibel met de invulling van deze locatie zal worden omgegaan.

De in de startnotitie beschreven alternatieven, die vooral sterk gericht zijn op een bepaalde landschappelijke inpassing, zullen voor de besluitvorming een beperkte toegevoegde waarde hebben.

Gezien de in de startnotitie genoemde ambities zou er daarom gekozen kunnen worden voor een MMA-aanpak. Daar wordt het volgende onder verstaan:

- eerst het meest milieuvriendelijke alternatief (MMA) ontwikkelen;
- vervolgens streven naar het handhaven van zoveel mogelijk elementen ervan in het voorkeursalternatief, met daarbij het beschrijven van zogenaamde terugvalopties.

Het MMA dient in ieder geval een volledige of zeer sterke beperking van de lichtuittreding uit de kassen te bevatten. Daarnaast zijn er andere aspecten die een rol kunnen spelen bij de ontwikkeling van het MMA:

- maatregelen gericht op een zuinige, duurzame energiehuishouding (restwarmte, CO₂-benutting, warmte-koudeopslag, aardwarmte, energiezuinig kasontwerp e.d.) en duurzaam waterbeheer;
- centralisatie van voorzieningen, bijvoorbeeld voor gietwater en centrale verwerking van organisch afval⁷;
- een logische fasering, bijvoorbeeld rekening houden met de geconcentreerde woonbebouwing ten zuiden van het plangebied (Opperdoes en Medemblik);

---

⁶ Dit zou bijvoorbeeld aan de orde kunnen zijn met betrekking tot de bovenafscherming of opgelegde beperkingen aan de duur of intensiteit van assimilatieverlichting cq lichtuittreding.

⁷ Het kan vanuit milieuoogpunt overigens wenselijk zijn om deze verwerking buiten (in plaats van in) het plangebied te situeren.

- optimale landschappelijke inpassing met maximaal behoud van cultuur-historische aspecten;
- een optimale verkeersafwikkeling met een beperkt aantal vervoersbewegingen over de weg;
- synergie van het glastuinbouw- en bedrijventerrein en de aanwezige afvalverwerker;
- een natuurlijkvriendelijke inrichting met optimale inpassing van de ecologische verbindingen op grond van de PEHS;
- een nadere uitwerking van duurzaamheid als uitgangspunt⁸ voor het gehele initiatief.

De Commissie is bekend met de nadere invulling die de gemeente Wieringermeer wil hanteren om te komen tot deze MMA-aanpak. De Commissie kan zich in die aanpak vinden, omdat op deze wijze per deelaspect heel inzichtelijk wordt gemaakt hoe men tot een MMA-keuze is gekomen. Keuzes per deelaspect worden daardoor heel expliciet en transparant. Daarnaast moet er ook nog een integrale afweging plaatsvinden. Wel wil de Commissie er voor waarschuwen dat er niet te veel (zinloze) varianten worden ontwikkeld, die verder geen informatieve bijdrage leveren aan de uiteindelijke besluitvorming. Reële varianten, die ook toegevoegde informatiewaarde hebben kunnen bijdragen aan het proces om te komen tot een goed onderbouwd MMA. Tot slot wil de Commissie opmerken dat naast aandacht voor het proces om te komen tot een MMA, er vooral ook aandacht voor de doelen moet zijn. Dit dient zich met name te vertalen in de Nota van Uitgangspunten.

4.2 Referentie

In de startnotitie is terecht gekozen voor de huidige situatie inclusief de autonome ontwikkeling als referentie in het MER.

5. MILIEUASPECTEN

5.1 Algemeen

De beschrijving van de milieugevolgen geldt voor zowel de referentiesituatie als voor de alternatieven, tenzij anders is aangegeven.

5.2 Studiegebied

Het studiegebied dient ruim opgevat te worden, omdat de lichteffecten van het voornemen ver zouden kunnen reiken. Indien er grote onzekerheden zijn over deze reikwijdte dan dient een worst case scenario gehanteerd te worden. Met andere woorden, een maximaal gebied ondervindt lichthinder en zou dus studiegebied moeten zijn.

---

⁸ Zoals aangegeven in paragraaf 4.3 van de Ontwikkelingsvisie.

5.3 Natuur

Geef aan welke soorten hebben geleid tot aanwijzing van het IJsselmeer als speciale beschermingszone op grond van de Vogelrichtlijn (bijlage I van die richtlijn) respectievelijk de Habitatrichtlijn (bijlage II van die richtlijn), en of het daarbij ook om prioritaire soorten gaat. Presenteer voorts de in het studiegebied voorkomende doelsoorten⁹, of een gemotiveerde selectie daarvan. De ontwikkeling van deze doelsoorten geeft een goede indicatie van de gevolgen van activiteiten op de natuur.

Presenteer in het MER de huidige verspreiding en dichtheden van bovengenoemde dier- en plantensoorten in het studiegebied en welke trend deze naar verwachting zullen hebben. Geef globaal aan welke rol deze soorten vervullen binnen het ecosysteem ter plekke.

Effecten door licht

Presenteer in het MER per kwalificerende soort en per doelsoort in hoeverre deze gevoelig is voor lichtverstoring¹⁰, bijvoorbeeld door aantasting van de leefgebieden. Geef duidelijk aan voor welke soorten sprake is van leemten in kennis over de lichtgevoeligheid/lichteffecten en binnen welke termijn er mogelijk gegevens voorhanden zijn.

Geef een inschatting van de lichteffecten op de 'kwalificerende soorten' en op de doelsoorten. Presenteer vervolgens de lichteffecten op het ecosysteem, met name het IJsselmeer en in hoeverre de lichteffecten daarop van invloed kunnen zijn. Geef in het MER aan in welk gebied deze verstoring zich laat gelden en van welke aard deze is. Bijvoorbeeld welke mogelijke verschuivingen in dichtheden en soortensamenstelling zouden kunnen optreden, met inbegrip van de seizoensfluctuaties. Het MER dient een kwalitatieve, en zo mogelijk een kwantitatieve benadering met een gevoeligheidsanalyse, te bevatten.

De effectvoorspelling beperkt zich overigens niet alleen tot functiegebieden van kwalificerende soorten en doelsoorten binnen de zones van het IJsselmeer, maar strekt zich ook uit tot de functiegebieden (foerageer- en hoogwatervluchtplaatsen) buiten deze zones, op het vaste land. Deze vormen een onlosmakelijk en samenhangend geheel (de habitat).

Andere effecten op natuur

Er zijn ook andere effecten naast die van licht die kunnen optreden. Ook bij deze effectbeschrijving dient de verspreiding en dichtheden van doelsoorten te worden betrokken. Betrek ook bij deze effecten – naast het IJsselmeergebied – andere voor natuur functionele gebieden, zoals de PEHS (met name de verbindingszones).

---

⁹ In het *Handboek Natuurdoeltypen* (LNV, 2001) staan in bijlage 3 alle doelsoorten.

¹⁰ De effecten van licht op de fauna en flora kunnen van verschillende aard zijn. Hoewel weinig onderzoek is gedaan naar dosis-effect relaties zijn er wel kwalitatieve effecten bekend. Licht kan een groter verstrend effect hebben dan geluid. Het kan leiden tot stress. Het bioritme en de biologische kalender kunnen worden verstoord met gevolgen voor de conditie, alertheid, energiegebruik, broedgedrag en reproductieresultaat van soorten. Nachtelijke verlichting kan leiden tot een vervroegd broedseizoen, waardoor het broedsucces door kou of weinig voedselaanbod ernstig kan dalen. Vogels kunnen 's nachts gaan zingen, wat leidt tot bovenmatig energieverbruik en conditieverlies. Licht heeft verstoring van rust- en foerageergebieden tot gevolg, met een verhoogde kans op predatie. Daarnaast zijn er vangeffecten bekend, waarbij vogels in de lichtkolom worden opgesloten en moeilijk kunnen weggelopen. Ook een tegengesteld effect is mogelijk – afstoting – waarbij functiegebieden van dieren verloren gaan. Dit is bekend bij grutto's en vleermuizen (zoogdieren). Bij trekvogels kan licht tot ernstige desoriëntatie leiden, wat leidt tot energieverstopping en zinloos gedrag. Dierecologisch onderzoek heeft aangetoond dat de overlevingskans van dieren afhankelijk is van een evenwichtige energiehuishouding waarbij op een efficiënte wijze moet worden omgegaan met het gevonden voedsel.

Passende beoordeling

Zoals in paragraaf 3.3 is aangegeven dient ten aanzien van de Vogel- en/of Habitatrictlijngebieden bepaald te worden of er sprake kan zijn van significante gevolgen door deze voorgenomen activiteit. Zo ja, dan verdient het aanbeveling om een passende beoordeling in het MER op te nemen.

5.4 Bodem en water

Beschrijf de (effecten op) de waterhuishouding en het (regionale) hydrologische systeem. Beschrijf de (veranderingen in) grondwaterstand, de aan- en afvoer van water, en de kwel en infiltratie. Beschrijf ook de (effecten op) de bergingscapaciteit en piekafvoeren en mogelijke gevolgen voor wateroverlast¹¹. Geef aan wat de effecten zullen zijn voor de kwaliteit van grond- en oppervlaktewater en voor de waterbodems.

Geef voor de alternatieven aan:

- de verandering in waterstromen in het gebied;
- de benutting van regenwater voor begieting, de vraag naar leidingwater en de waterbehandeling in het gebied bij regenwaterbassins. Breng daarbij de hele afvalwaterketen in beeld (gebruik van riolering- en waterzuiveringcapaciteit);
- de verandering in infiltratie;
- de verziltingseffecten;
- de eventuele effecten van het gebruik van aquifers voor thermische energieopslag en door aardwarmtebenutting;
- de effecten op de waterkwaliteit, met name veranderingen in chloridegehalte, nutriëntengehalte en het voorkomen van bestrijdingsmiddelen;

De beoordeling van de effecten op het watersysteem dient plaats te vinden aan de hand van de watertoets. Daarbij zal, naast de hierboven genoemde aspecten, ook aandacht moeten worden gegeven aan de waterberging in relatie met de piekafvoeren en aan de watervoorziening in droge zomers, die gezien de verwachte klimaatverandering frequenter zullen voorkomen. Als er dan sprake is van ongewenste effecten op het watersysteem, dient nagegaan te worden of er mitigerende maatregelen mogelijk zijn.

5.5 Leefmilieu, landschap, landgebruik

Effecten van licht op de mens

Visualiseer in het MER het effect van kassen in het plangebied, bij daglicht en bij duister in combinatie met assimilatieverlichting. Presenteer in het MER:

- de directe lichtwaarneming (luminantie, eenheid: candela per m²). Presenteer deze voor representatieve locaties waar mensen verblijven in en nabij het plangebied (wonen, recreëren, werken, vervoer);
- de indirecte lichtwaarneming (illuminantie, eenheid: lumen per m² (lux)). Presenteer deze bij uiteenlopende weertypes waarbij de situatie van weerkaatsing van het licht bij bewolkte hemel niet mag ontbreken.

Ga in het MER in globale zin in op de mogelijke effecten op met name het waakslaapritme.

---

¹¹ Dit vraagt waarschijnlijk een hoger veiligheidsniveau dan in de huidige situatie en het verplicht tot extra inspanningen met betrekking tot het waterbeheer. Hoe verhoudt dit zich tot de uitgangspunten van de Commissie Waterbeheer 21^e eeuw (WB 21)?

Landschap en cultuurhistorie

Geef aan in hoeverre het landschap en de cultuurhistorie afleesbaar zijn/blijven¹². Hierbij is het van belang om zowel in te gaan op de interne geleiding, als op het zicht van buitenaf op de randen van het project. Visualiseer in het MER het aanzicht bij realisatie van het voornemen, vanuit een aantal representatieve posities zoals het Wagenpad, de Tussenweg en de A7 vlak voordat je het gebied inrijdt vanuit noordelijke richting. Indien fotomontages worden gebruikt, dient er rekening mee te worden gehouden, dat om een realistisch beeld van de werkelijkheid te tonen, een vergroting met tenminste 200% van panoramafoto's vereist zijn.

Effecten op de landbouw

Presenteer de effecten op het omliggende landbouwgebied, zoals:

- de mogelijke verstoring van gewassen door licht;
- de afname van infiltratie met als gevolg toename van verzilting via brakke kwel, waardoor oppervlaktewater minder geschikt wordt voor beregening.

5.6 Emissies

Geef in het MER aan welke emissies naar de lucht kunnen plaatsvinden¹³.

Omdat er ook een bedrijventerrein ontwikkeld zal worden, dient beoordeeld te worden in hoeverre de twee voorgenomen activiteiten – aanleg van een glastuinbouwgebied en aanleg van een bedrijventerrein - elkaar negatief kunnen beïnvloeden.

Denk aan beperkingen door bepaalde bedrijfsactiviteiten of aan de uitbreidingsruimte, vanwege schadelijke emissies voor de gewassen en de producten. Specifiek dient te worden ingegaan op de luchtkwaliteit en of op grond daarvan er sprake kan zijn van beperkingen¹⁴.

5.7 Energie

Beschrijf per alternatief de effecten van de wijze van energie- en CO₂-voorziening in termen van jaarlijks gebruik van fossiele brandstoffen, jaarlijkse uitstoot van CO₂ en het aandeel duurzame energie. Geef aan of en in hoeverre er gewerkt zal gaan worden met bijvoorbeeld windenergie, ondergrondse warmte/koudeopslag, warmtekrachtkoppeling, een biomassacentrale of met aardwarmte.

Voor een beoordeling van de effecten van de wijze van energie- en CO₂-voorziening is het ook nodig dat de beoogde wijze van energie- en CO₂-voorziening in het MER beschreven wordt. Daarbij dient te worden aangegeven of er een centrale of decentrale energievoorziening komt en of er eventuele uitwisseling van energiestromen wordt voorzien tussen het glastuinbouwgebied en naburige bedrijven en/of naburige woningbouw of utiliteitsbouw.

---

¹² Zie ook bijlage 4, inspraakreactie nr.6 (ROB).

¹³ Overigens is dit sterk afhankelijk van de teelt en het soort energievoorziening en zou het voornemen op dit punt positief kunnen scoren ten opzichte van de huidige akkerbouw in de volle grond.

¹⁴ Concreet dient te worden ingegaan op de NO₂ en de PM₁₀ (fijn stof) situatie ter plekke.

5.8 Verkeer

In het MER dient aangegeven te worden hoeveel extra verkeersbewegingen zullen ontstaan als gevolg van dit initiatief en op welke wijze – via welke wegen - dit extra verkeer het gebied in en uit zal gaan. Welke consequenties dit zal hebben voor de wegcapaciteit van de desbetreffende wegen. In geval de wegcapaciteit onvoldoende is, dient aangegeven te worden welke maatregelen getroffen gaan worden. De aanleg van extra weginfrastructuur moet met name in het MER concreet beschreven worden en welke varianten daarbij mogelijk zijn. Daarbij dient rekening gehouden te worden met de gekozen fasering.

6. OVERIGE ONDERDELEN VAN HET MER

6.1 Vergelijking van alternatieven

De milieueffecten van de voorgenomen activiteit en de alternatieven moeten onderling én met de referentie worden vergeleken. Doel van de vergelijking is inzicht te geven in de mate waarin, dan wel de essentiële punten waarop, de positieve en negatieve effecten van de voorgenomen activiteit en de alternatieven verschillen. Vergelijking moet bij voorkeur op grond van kwantitatieve informatie plaatsvinden. Bij de vergelijking moeten de doelstellingen en de grens- en streefwaarden van het milieubeleid worden betrokken.

6.2 Leemten in informatie

Het MER moet aangeven over welke milieuaspecten geen informatie kan worden opgenomen vanwege gebrek aan gegevens. Deze inventarisatie moet worden toegespitst op die milieuaspecten, die (vermoedelijk) in verdere besluitvorming een belangrijke rol spelen, zodat kan worden beoordeeld wat de consequenties moeten zijn van het gebrek aan milieu-informatie. Beschrijf:

- welke onzekerheden zijn blijven bestaan en wat hiervan de reden is;
- in hoeverre op korte termijn zou kunnen worden voorzien in de leemten in informatie;
- hoe ernstig leemten en onzekerheden zijn voor het te nemen besluit.

6.3 Evaluatieprogramma

De gemeente Wieringermeer moet bij het besluit over het bestemmingsplan aangeven op welke wijze en op welke termijn een evaluatieonderzoek verricht zal worden om de voorspelde effecten met de daadwerkelijk optredende effecten te kunnen vergelijken en zo nodig aanvullende mitigerende maatregelen te treffen. Het verdient aanbeveling dat in het MER reeds een aanzet tot een programma voor dit onderzoek gegeven wordt, omdat er een sterke koppeling bestaat tussen onzekerheden in de gebruikte voorspellingsmethoden, de geconstateerde leemten in kennis en het te verrichten evaluatieonderzoek.

6.4 Vorm en presentatie

Bijzondere aandacht verdient de presentatie van de vergelijkende beoordeling van de alternatieven. De onderlinge vergelijking dient bij voorkeur te worden gepresenteerd met behulp van tabellen, figuren en kaarten. Voor de presentatie verdient het aanbeveling om:

- het MER zo beknopt mogelijk te houden, onder andere door niet té veel varianten op te nemen en door achtergrondgegevens (die conclusies, voorstellingen en keuzen onderbouwen) niet in de hoofdtekst zelf te vermelden, maar in een bijlage op te nemen;
- een verklarende woordenlijst, een lijst van gebruikte afkortingen en een literatuurlijst bij het MER op te nemen;
- recent kaartmateriaal te gebruiken, met daarop de topografische namen goed leesbaar en de kaarten te voorzien van een duidelijke legenda.

6.5 Samenvatting van het MER

De samenvatting is het deel van het MER dat vooral wordt gelezen door besluitvormers en insprekers en het verdient daarom bijzondere aandacht. Het moet als zelfstandig document leesbaar zijn en een goede afspiegeling zijn van de inhoud van het MER. Daarbij moeten de belangrijkste zaken zijn weergegeven, zoals:

- de voorgenomen activiteit en de alternatieven daarvoor;
- de belangrijkste effecten voor het milieu bij het uitvoeren van de voorgenomen activiteit en de alternatieven;
- de vergelijking van de alternatieven en de argumenten voor de selectie van het MMA en voorkeursalternatief;
- belangrijke leemten in kennis.

BIJLAGEN

bij het advies voor richtlijnen voor het milieueffectrapport
Glastuinbouw - Bedrijventerrein Poort van de Wieringermeer

(bijlagen 1 t/m 4)

BIJLAGE 1

Brief van het bevoegd gezag d.d. 31 januari 2005 waarin de Commissie in de gelegenheid wordt gesteld om advies uit te brengen

GEMEENTE Wieringermeer		Bezoekadres: Loggersplein 1 1771 CE Wieringerwerf	
Commissie voor de m.e.r. Postbus 2345 3500 GH UTRECHT		Postadres: Postbus 1 1770 AA Wieringerwerf info@wieringermeer.nl Telefoon 0227 - 606464 Telefax 0227 - 603560 www.wieringermeer.nl	
		Bankrelatie: BNC Den Haag Rek. nr. 2850.09.524 BTW-nummer 0018.08.059.B.01	
		Openingstijden: Ma t/m vrij 09.00 - 12.00 uur Maandagavond 18.00 - 19.30 uur	
Uw brief/kenmerk ---	Ons kenmerk GRZA/SJM Bijlage(n) 2	Datum 31 januari 2005 Verzonden 03 FEB. 2005	Behandeld door S.J. Mensonides Telefoonnummer 0227-606455
Onderwerp Startnotitie m.e.r. ten behoeve van de ontwikkeling van een bedrijventerrein voor agribusiness en –logistiek tezamen met een projectlocatie voor grootschalige glastuinbouw.			
Geachte leden van de Commissie,			
Op 10 januari 2005 hebben wij van "Samenwerking Grontmij / B & G BV" een startnotitie m.e.r. ontvangen ten behoeve van de ontwikkeling van een bedrijventerrein voor agribusiness en –logistiek alsmede een projectlocatie voor grootschalige glastuinbouw. Het stuk is als ingekomen stuk in de raadsvergadering van 27 januari 2005 aan de orde geweest.			
Het betreft de ontwikkeling van een projectlocatie voor grootschalige glastuinbouw van bruto 460 hectare. Het bedrijventerrein omvat circa 60 hectare. In het "Besluit m.e.r. 1994" is aangegeven dat het ruimtelijke plan dat voorziet in de oprichting van tenminste 100 hectare glas m.e.r.-plichtig is. Een bedrijventerrein van tenminste 75 hectare is m.e.r.-beoordelingsplichtig. Het bedrijventerrein voor agribusiness en –logistiek hoeft in tegenstelling tot het glastuinbouwgebied dus niet aan een m.e.r. te worden onderworpen. Daar het echter een gezamenlijke ontwikkeling betreft en nauw met elkaar is verweven, is besloten om beide aspecten in het MER aan de orde te stellen.			
Het ruimtelijke plan dat als eerste voorziet in de mogelijke aanleg van het glastuinbouwgebied wordt een nieuw op te stellen bestemmingsplan. De Wet op de Ruimtelijke Ordening geeft aan dat de gemeenteraad het bevoegd gezag is als het gaat om de vaststelling van een bestemmingsplan. Derhalve, zo is geoordeeld, is de raad ook het bevoegd gezag aangaande een m.e.r. ten behoeve van dit bestemmingsplan. De raad zal dan ook te zijner tijd de richtlijnen voor het MER vaststellen.			
Op basis van artikel 7.12 en verder van de Wet Milieubeheer dient uw Commissie advies uit te brengen omtrent de richtlijnen inzake de inhoud van het MER. U dient dit advies op basis van artikel 7.14 van de Wet Milieubeheer te geven binnen negen weken na de openbare kennisgeving. Wij zijn voornemens om op 4 februari 2005 te publiceren dat de Startnotitie m.e.r. is binnengekomen. Daarbij wordt een ieder in staat gesteld binnen vier weken na de publicatiedatum opmerkingen te maken over het geven van richtlijnen inzake de inhoud van het MER.			
Als bijlage ontvangt u de kennisgeving zoals wij deze naar "Samenwerking Grontmij / B & G BV" hebben verzonden. Voorts ontvangt u één exemplaar van de Startnotitie m.e.r.. Indien u meer exemplaren wenst, kunt u contact opnemen met de heer Gertjan van der Hoeven van Grontmij via telefoonnummer 072 - 5475757. Indien u nadere informatie behoeft, kunt u contact opnemen met bovenvermelde medewerker van de sectie Bouwen, Ruimte en Milieu.			
Wij vertrouwen erop u voldoende te hebben geïnformeerd.			
Hoogachtend, Burgemeester en wethouders van Wieringermeer,			
B.J. Lubbinge, secretaris a.i.		F.J. Spekrijse, burgemeester	

BIJLAGE 2

Kennisgeving van de startnotitie in de Wieringermeerbode d.d. 4 februari 2005

WET MILIEUBEHEER (ARTIKEL 7.12 E.V.) STARTNOTITIE M.E.R.

Voor het plangebied voor de ontwikkeling van een bedrijventerrein voor agribusiness en -logistiek, alsmede een projectlocatie grootschalige glastuinbouw, is een Startnotitie milieu effectrapportage (Startnotitie m.e.r.) binnengekomen.

Het project bestaat het gebied tussen Wagentocht, Medemblikkerweg, Koggenrandweg en Rijksweg A7. Met de Startnotitie m.e.r. maakt de initiatiefnemer het voornemen bekend een m.e.r.-procedure te starten voor de ontwikkeling van het genoemde gebied. In de Startnotitie m.e.r. is aangegeven welke aspecten onderzocht zullen worden in het later op te stellen Milieu Effectrapport (MER). Voorts is een indruk gegeven van de in het MER mogelijk te onderzoeken varianten. Het MER zal worden opgesteld voor een nieuw bestemmingsplan, dat zal voorzien in de oprichting van het bedrijventerrein voor agribusiness en -logistiek en de projectlocatie grootschalige glastuinbouw. In deze procedure is de gemeenteraad van de gemeente Wieringermeer het bevoegde gezag. De gemeenteraad zal in een later stadium aangeven aan welke richtlijnen het MER dient te voldoen.

De Startnotitie m.e.r. ligt vanaf 7 februari 2005 tot en met 7 maart 2005 ter inzage bij de sectie Bouwen, Ruimte en Milieu, kamer 3.04, in het gemeentehuis te Wieringerwerf. Voorts kunt u via internet de Startnotitie m.e.r. inzien via www.poortvandewieringermeer.nl.

U kunt schriftelijk reageren op de Startnotitie m.e.r. Het is hierbij de bedoeling dat de reactie zich voornamelijk richt op de aspecten die volgens u aan de orde dienen te komen in het MER. U kunt uw reactie uiterlijk 7 maart 2005, sturen naar onderstaand adres. Indien u dit wenst kunt u om een vertrouwelijke behandeling van uw persoonlijke

Als u belanghebbende bent kunt u tot en met 5 maart a.s. schriftelijk bezwaar aantekenen. Voor inwoners van deze gemeente liggen de beide beleidsnota's gedurende zes weken ter inzage in de leeskamer van de raadsleden, kamer 1.10. Contactpersoon bij deze gemeente is mevrouw drs. A.A.M. Hinke, sectie Welzijn en Onderwijs.

Schriftelijke reacties kunt u richten aan Provinciale Staten van Noord-Holland, t.a.v. de secretaris van de Hoor- en Adviescommissie, Postbus 123, 2000 MD te Haarlem.

Op dit adres is desgewenst een folder verkrijgbaar met uitleg over de bezwaarprocedure. Ook is op de website van Provinciale Staten een toelichting aanwezig over de bezwaarprocedure: www.noord-holland.nl

BIJLAGE 3

Projectgegevens

Initiatiefnemer: Samenwerking Grontmij en B&G BV

Bevoegd gezag: College van Burgemeester en wethouders van de gemeente Wieringermeer

Besluit: wijziging bestemmingsplan

Categorie Gewijzigd Besluit m.e.r. 1994: C11.3

Activiteit: de aanleg en het gebruik van een glastuinbouwgebied van 460 hectare, alsmede de aanleg en het gebruik van een bedrijventerrein voor agribusiness en daaraan gerelateerde logistieke bedrijvigheid van 60 hectare.

Procedurele gegevens:

kennisgeving startnotitie: 4 februari 2005

richtlijnenadvies uitgebracht: 19 april 2005

Bijzonderheden: omdat dit glastuinbouwgebied gevolgen kan hebben voor het Vogelrichtlijngebied IJsselmeer, dient in het bijzonder naar deze mogelijke milieugevolgen gekeken worden.

Samenstelling van de werkgroep:

drs. L. van Rijn – Vellekoop (voorzitter)

dr. ir. J. Hoeks

drs. L. Oprel

ir. J. A. F. de Ruijter

ir. M. B. Schöne

ir. J. H. de Zeeuw

Secretaris van de werkgroep:

mr. S. Pieters

BIJLAGE 4

Lijst van inspraakreacties en adviezen

nr.	datum	persoon of instantie	plaats	datum van ontvangst Cie. m.e.r.
1.	20050303	L. de Jong-Rispens	Middenmeer	20050315
2.	20050304	A. Kneteman-Boon		20050315
3.	20050228	I. en W. Dinnessen-Hilligehekken; W. en H. Mulder- v.d. Honing, P. Bergmans, J. en R. Wolters, J. en L van Kooij; Fam. J. Rodenburg, Fam. Ton, Fam. J.J.A. Wolters; Fam. J.A. Vallinga, Fam. A. florie, Fam. D.W. van Dam, Fam. F. Janssen, Fam. P. Baltus, Fam. J. R. Kielstra	Wieringerwerf	20050315
4.	20050304	Fam. Baltus-Elema	Wieringerwerf	20050315
5.	20050303	Stichting Rechtsbijstand namens J. Rodenburg	Leidschendam	20050331
6.	20050225	Rijksdienst voor het Oudheidkun- dig Bodemonderzoek	Amersfoort	20050315

**Advies voor richtlijnen voor het milieueffectrapport
Glastuinbouw - Bedrijventerrein Poort van de Wieringermeer**

In het richtlijnenadvies wordt enerzijds gevraagd om de mogelijke gevolgen voor het Vogelrichtlijngebied IJsselmeer goed in beeld te brengen en in het bijzonder de mogelijke lichthinder, daarnaast gaat het bij dit type projecten met name om de hydrologische gevolgen, het energiegebruik en de landschappelijke inpassing, waarbij naast de mogelijke milieugevolgen vanwege het glastuinbouwterrein ook de mogelijke gevolgen van het bedrijventerrein in beeld gebracht moeten worden.

ISBN 90-421- 1517-3